

Datum: Rijeka, 4. srpnja 2025.

Kolegij: Sociologija zdravlja

Voditelj: Prof. dr. sc. Marko Medved

e-mail voditelja: marko.medved@uniri.hr

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Prijediplomski sveučilišni studij - Sestrinstvo izvanredni

Godina studija: 2

Akadska godina: 2025./2026.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Sociologija zdravlja je obvezni kolegij na drugoj godini Stručnog studija Sestrinstvo i sastoji se od 30 sati predavanja i nosi 2 ECTS-a. Kolegij se izvodi na Katedri za javno zdravstvo Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci.

Sadržaj kolegija je slijedeći:

TEME PREDAVANJA:

1. Uvod u kolegij
2. Teorijski pristupi u sociologiji I
3. Teorijski pristupi u sociologiji II
4. Temeljni sociološki pojmovi I
5. Temeljni sociološki pojmovi II
6. Metode socioloških istraživanja
7. Socijalno iskustvo zdravlja i bolesti
8. Sestrinstvo u zajednici
9. Sociologija zdravstvenih profesija – sestrinstvo
10. Zdravstvene politike i zdravstveni sustavi
11. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti
12. Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu
13. Modeli zdravlja
14. Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini
15. Prava pacijenata
16. Posebne teme sociologije zdravlja: religija i zdravlje
17. Posebne teme sociologije zdravlja: spol, rod i zdravlje
18. Posebne teme sociologije zdravlja: socijalna stratifikacija i zdravlje
19. Posebne teme sociologije zdravlja: obitelj i reprodukcija
20. Posebne teme sociologije zdravlja: stanovanje, prostor, okoliš i zdravlje
21. Posebne teme sociologije zdravlja: mentalno zdravlje

22. Posebne teme sociologije zdravlja: urbano zdravlje
23. Posebne teme sociologije zdravlja: tijelo i disabilitet
24. Posebne teme sociologije zdravlja: starenje
25. Posebne teme sociologije zdravlja: umiranje, smrt i žalovanje
26. Zdravlje u globalnom svijetu
27. Alternativni pristupi liječenju
28. Socijalni marketing u zdravstvu
29. Zdravlje i novi mediji: društvene mreže
30. Umjetna inteligencija i sestrinstvo

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u obliku predavanja u ukupnom trajanju od 1 tjedna. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 2 ECTS boda.

Nastava će se održati uživo. O eventualnim izmjenama, studenti će biti na vrijeme obaviješteni.

Predavanja (30 P) – klasična (ex-katedra) predavanja s mogućnošću uključivanja studenata; prikupljanje teorijskih znanja i informacija na temelju primjera, kraći video isječci u okviru odabrane teme.

Popis obvezne ispitne literature:

Prezentacije i materijali s predavanja.

Popis dopunske literature:

1. Haralambos, M., Holborn. M. (2002). *Sociologija – teme i perspektive*. Zagreb: Golden marketing - tehnička knjiga.
2. Illich, I. (2012). *Medicinska nemeza*. Zagreb: Litteris.
3. Ricardo A. Ayala (2015). *Toward a sociology of nursing*. Doktorska disertacija Sveučilišta u Ghentu. <https://biblio.ugent.be/publication/5964325/file/5964335.pdf>

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

1. Uvod u kolegij (društvo, nastanak i razvoj sociologije, posebne sociologije – sociologija zdravlja)
2. Teorijski pristupi u sociologiji I (funkcionalizam, marksizam, simbolički interakcionizam, postmodernizam)
3. Teorijski pristupi u sociologiji I (feminizam i sestrinstvo)
4. Temeljni sociološki pojmovi (sociološka imaginacija, društvena struktura i djelovanje, socijalna stratifikacija)
5. Temeljni sociološki pojmovi (institucije, kultura, socijalizacija, obitelj, devijantnost, rad)
6. Metode socioloških istraživanja (etape istraživanja, vrste istraživanja, rizici istraživanja, sociološke metode)
7. Socijalno iskustvo zdravlja i bolesti (definicija i elementi zdravlja, socijalna konstrukcija zdravlja i bolesti, zdravlje po sebi/za sebe?)

8. Sestrinstvo u zajednici (povijest i profesionalizacija sestrinstva, profesionalna udruženja)
9. Sociologija zdravstvenih profesija - sestrinstvo (sociologija zdravstvenih profesija, obrazovna vertikala sestrinstva)
10. Zdravstvene politike i zdravstveni sustavi (politika i zdravlje; zdravstvene sustavi – prednosti i nedostaci, reforme)
11. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti (spol/rod, rasa, klasa, obrazovanje, okoliš, nejednakosti, socijalne veze)
12. Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu (pravo na zdravlje vs. pravo na zdravstvenu zaštitu)
13. Modeli zdravlja (medicinski vs. socijalni model)
14. Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini (sociološko značenje institucija, uloga institucija, moć i medicina, konstrukcija medicinskog znanja)
15. Prava pacijenata (paternalizam prema pacijentu, paternalizam prema drugim zdravstvenim profesijama, nova uloga pacijenta, pravna zaštita pacijenata, prava pacijenata u RH)
16. Posebne teme sociologije zdravlja: religija i zdravlje (utjecaj kulture i religije na zdravlje)
17. Posebne teme sociologije zdravlja: spol, rod i zdravlje (socijalna konstrukcija spola i roda, rod i zdravlje; muško vs. žensko zdravlje)
18. Posebne teme sociologije zdravlja: socijalna stratifikacija i zdravlje (klasna slojevitost i zdravlje)
19. Posebne teme sociologije zdravlja: obitelj i reprodukcija (suvremena sociologija obitelji, moderno majčinstvo)
20. Posebne teme sociologije zdravlja: stanovanje, prostor, okoliš i zdravlje (prostor, okoliš, arhitektura i zdravlje)
21. Posebne teme sociologije zdravlja: mentalno zdravlje (sociološke perspektive sestrinstva u psihijatriji)
22. Posebne teme sociologije zdravlja: zdravlje u gradu (pregled i analiza utjecaja života u gradu na zdravlje)
23. Posebne teme sociologije zdravlja: tijelo i disabilitet (sociologija tijela; ukrašavanje tijela; disabilitet tijela)
24. Posebne teme sociologije zdravlja: starenje (kult mladosti u ljepote, ageism)
25. Posebne teme sociologije zdravlja: umiranje, smrt i žalovanje (sociologija smrti, institucionalizacija umiranja)
26. Zdravlje u globalnom svijetu (dinamika globalizacije, iskustvo multikulturalnosti i zdravlja, prirodne katastrofe i zdravlje)
27. Alternativni pristupi liječenju (službeni vs. alternativni pristupi liječenju; sociologija suvremenih trendova liječenja)
28. Socijalni marketing u zdravstvu (zdravstvena promocija)
29. Zdravlje i novi mediji: društvene mreže (što su društvene mreže?, mogućnosti i rizici u sestrinstvu)
30. Zdravlje i novi mediji: umjetna inteligencija i sestrinstvo (na koji način umjetna inteligencija mijenja moderno sestrinstvo)

Ciljevi i očekivani ishodi predmeta

1. DEFINIRATI temeljne sociološke pojmove; sociološke teorije i glavne predstavnike; elemente društva i društvenih pod-sistema; sadržaj i podjelu sociologije i zasebnih grana razvoja; zakonodavni i institucionalni okvir određene zdravstvene problematike; te prava pacijenata.

2. OPISATI sociološke metode proučavanja društva; ulogu kulture i institucija u društvu; društvene čimbenike zdravlja i bolesti; socijalnu organizaciju zdravstvene profesije; socijalnu distribuciju bolesti;
3. RAZLIKOVATI metodologiju društvenih i prirodnih (biomedicinskih znanosti); zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti; medicinski od socijalnog modela zdravlja
4. OBJASNITI vezu zdravstva i drugih društvenih sustava; socijalnog kapitala i zdravlja, socijalne patologije i zdravlja; organizaciju medicine kao društvenog sistema; posebne teme sociologiji zdravlja
5. ANALIZIRATI društvene sisteme povezane s područjem zdravlja i bolesti; modele zdravlja i bolesti; te položaj sestrinstva u društvu i javnosti, te odnose službene i alternativne medicine

Popis seminara s pojašnjenjem:

Kolegij Sociologija zdravlja izvodi se bez seminara.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Kolegij Sociologija zdravlja izvodi se bez vježbi.

Obveze studenata:

Ocjenjuju se sljedeće aktivnosti:

- a) redovito pohađanje nastave (predavanja)
- b) aktivnost na nastavi
- c) završni ispit

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci (pročišćeni tekst), od 5. lipnja 2018.;

https://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Pravilnik_o_studijima_Sveucilista_u_Rijeci_procisceni_tekst_5_lipnja_2018.pdf

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Ocjenjske bodove student stječe pohađanjem nastave, aktivnošću na nastavi te izlaskom na ispit. Od maksimalnih 50 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti minimum od 25 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu, od toga:

- a) Kontinuirano praćenje nastave (do 42 boda)

Sukladno fakultetskoj odluci, student može izostati s max 50% nastave (predavanja i seminari) i to zbog opravdanih razloga. Zdravstveni izostanci mogu se opravdati ispričnicom. Minimalno potrebna nazočnost na predavanjima je 50%, odnosno **15 sati**. Ukoliko student skupi 15 sati, time automatski stječe 42 ocjenskih bodova.

- b) Aktivnost na nastavi predavanja (do 8 bodova)

c) Završni ispit (do 50 bodova)

Završni test studentima nosi maksimalno 50% ocjene, tj. bodova. Na testu nema negativnih bodova. Uvjet za prolazak je 50% ispravno riješenog testa. Sva pitanja iz testa bit će iz održane nastave i dostupnih materijala. Test je koncipiran na način kratkih pitanja s mogućnošću odabira točnog odgovora.

Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 50% uspješno riješenog testa. Konačna ocjena iznosi zbroj postotaka ostvarenih tijekom nastave i na završnom ispitu. Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS skale (A, B, C, D i F) i brojčanim sustavom (1-5). Studenti koji sakupe između 40 i 49,99 ocjenskih bodova ocjenjuje se ocjenom F (neuspješan) i moraju ponovno upisati kolegij.

Ocjenjivanje unutar ECTS sustava obavlja se prema ostvarenom konačnom uspjehu:

- izvrstan (5), A, 90 – 100%
- vrlo dobar (4), B, 75 – 89,9%
- dobar (3), C, 60 – 74,9%
- dovoljan (2), D, 50 – 59,9%
- nedovoljan (1), F, 0 – 49,9%.

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Kolegij je moguće izvoditi na engleskom jeziku.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Pohađanje nastave

Pohađanje nastave je obavezno. Prisutnost na nastavi utvrđuje se prozivkom na početku sata. Nakon prozivke, moguće je ući na sat, ali se prisutnost neće bodovati. Mobitele i druge slične uređaje nije dozvoljeno koristiti tijekom nastave, a posebno tijekom polaganja ispita. Eventualna utvrđenost prikrivanja nečijeg izostanka ili pogrešno predstavljanje i druga slična kršenja uobičajenih normi ponašanja, bit će sankcionirana. Osim u vrijeme konzultacija i po dogovoru, nastavnici su dostupni i putem elektroničke pošte marko.medved@uniri.hr. Svaka komunikacija putem maila nužno mora biti potpisana, na nepotpisanu poštu nismo dužni odgovarati.

Kašnjenje i/ili neizvršavanje zadataka

Sve eventualne sankcije u smislu kašnjenja, neispunjavanja obaveza i sličnog, detaljnije su pojašnjene u opisu konkretnih aktivnosti.

Akademski čestitost

Od studenata, ali i nastavnika se očekuje međusobno poštivanje, pristojnost, izvršavanje dužnosti i odgovorno međusobno ponašanje, ali i jednako ponašanje prema obavezama. I nastavnici i studenti svojim ponašanjem trebaju služiti kao primjer. U radu je dakako moguće učiniti propuste, no važno je znati da je riječ o propustu (a ne pogrešnoj namjeri!) na koju je potrebno ukazati. Svaki

oblik prisile ili diskriminacije smatra se težim kršenjem normi. Dokumenti koji studentima i nastavnicima stoje na raspolaganju: Etički kodeks studenata Sveučilišta u Rijeci.

Kontaktiranje s nastavnicima

Vjerojatno najsigurniji oblik komunikacije je putem službene elektronske pošte. Nastavnici će potvrditi zaprimanje poruke i odgovoriti na svaki upit studenata. Ukoliko student/ica ne dobije odgovor, molimo da se ne ustručavate i da ponovno kontaktirate (za slučaj neuspjelog slanja pošte). U skladu s Uredbom o zaštiti osobnih podataka, izvoditelji kolegija dužni su odgovoriti isključivo na mailove upućene sa službene adrese (xxx@uniri.hr).

Informiranje o predmetu

Sve informacije u vezi kolegija studentima/cama će biti dostupne tijekom/do kraja nastave, te objavljene na webu Fakulteta. Eventualno nepoznavanje obaveza isključiva je odgovornost studenta/ice. Kašnjenja u smislu ispunjavanja obaveza su prihvatljiva, no u pravilu nose gubitak određenih bodova (ukoliko nije drugačije regulirano).

Kolegij će biti postavljan putem Merlin platforme na koju će biti postavljeni nastavni materijali i obavijesti za studente/ice. Mole se studenti da provjere svoj status i pristup kolegiju.

O svim mogućim izmjenama načina održavanja nastave studenti će biti na vrijeme informirani službenim putem.

Očekivane opće kompetencije studenata/ica pri upisu predmeta

Za upis kolegija nisu potrebne specifične kompetencije, premda se očekuje da studenti/ce imaju temeljno predznanje i vještine pretraživanja Interneta i korištenja računala, te da se služe engleskim jezikom (temeljno razumijevanje).

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2025./2026. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Nastavnici
2.2.2026.	14,00-19,00 P1-P6	prof. dr. sc. Marko Medved
3.2.2026.	14,00-19,00 P7-P12	prof. dr. sc. Marko Medved
4.2.2026.	8,00-13,00 P13-P18	prof. dr. sc. Marko Medved
5.2.2026.	14,00-19,00 P19-P24	prof. dr. sc. Marko Medved
6.2.2026.	8,00-13,00 P25-P30	prof. dr. sc. Marko Medved

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u kolegij	1	Z6
P2	Teorijski pristupi u sociologiji I	1	Z6
P3	Teorijski pristupi u sociologiji II	1	Z6
P4	Temeljni sociološki pojmovi I	1	Z6
P5	Temeljni sociološki pojmovi II	1	Z6
P6	Metode socioloških istraživanja	1	Z6
P7	Posebne teme sociologije zdravlja: religija i zdravlje	1	Z6
P8	Sestrinstvo u zajednici	1	Z6
P9	Sociologija zdravstvenih profesija - sestrinstvo	1	Z6
P10	Prava pacijenata	1	Z6
P11	Socijalno iskustvo zdravlja i bolesti	1	Z6
P12	Društveni čimbenici zdravlja i bolesti	1	Z6
P13	Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu	1	Z6
P14	Modeli zdravlja	1	Z6
P15	Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini	1	Z6
P16	Zdravstvene politike i zdravstveni sustavi	1	Z6
P17	Posebne teme sociologije zdravlja: spol, rod i zdravlje	1	Z6
P18	Posebne teme sociologije zdravlja: socijalna stratifikacija i zdravlje	1	Z6
P19	Posebne teme sociologije zdravlja: obitelj i reprodukcija	1	Z6
P20	Posebne teme sociologije zdravlja: stanovanje, prostor, okoliš i zdravlje	1	Z6
P21	Posebne teme sociologije zdravlja: mentalno zdravlje	1	Z6
P22	Posebne teme sociologije zdravlja: urbano zdravlje	1	Z6
P23	Posebne teme sociologije zdravlja: tijelo i disabilitet	1	Z6
P24	Posebne teme sociologije zdravlja: starenje	1	Z6
P25	Posebne teme sociologije zdravlja: umiranje, smrt i žalovanje	1	Z6
P26	Zdravlje u globalnom svijetu	1	Z6
P27	Alternativni pristupi liječenju	1	Z6
P28	Socijalni marketing u zdravstvu	1	Z6
P29	Zdravlje i novi mediji: Društvene mreže	1	Z6
P30	Zdravlje i novi mediji: umjetna inteligencija i sestrinstvo	1	Z6
Ukupan broj sati predavanja		30	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	Po dogovoru (druga polovica veljače)
2.	Po dogovoru (ožujak)
3.	Po dogovoru (lipanj)
4.	Po dogovoru (rujan)